

EQUISETUM RAMOSISSIMUM DESF.

DOOR

P. JANSEN en W. H. WACHTER.

Van de heren J. Kern en B. Reichgelt ontvingen wij een voor ons land nieuwe Equisetum-soort, door hen 21 Junie 1925 te Doornik (Betuwe) bij de tramlijn Lent—Bemmel gevonden. Dat wij hier nog eens speciaal de aandacht op deze vondst vestigen, vindt zijn oorzaak hierin, dat ons bij het insereren bleek, dat wij reeds een tweetal inlandse ex. dezer soort in ons herbarium hadden, zodat de kans niet gering is, dat *Equisetum ramosissimum* meer in de Oostelijke provinsies zal blijken voor te komen.

Wegens de spitse aren en de diep-liggende stomata behoort *Eq. ramosissimum* tot de afdeeling *Cryptopora*, evenals *Eq. hiemale* en *Eq. variegatum*. Er bestaat enige kans voor verwisseling met sommige vormen van *Eq. palustre*, waarom we hier een doorsnede van beider stengels geven: Bij *Eq. palustre* is het centrale luchtkanaal kleiner, hoogstens even breed als de z.g. valliculaire kanalen; bij *Eq. ramosissimum* en verwanten is het centrale kanaal veel wijder. Verder merkten wij op, dat de sklerenchymstrengen der stengelribben bij *Eq. ramosissimum* onderling langs de sleuven verbonden zijn door een laag van 2 à 3 cellen dikte; bij *Eq. palustre* van 1 cel dikte (zie de schema's fig. 1). De soorten, tot de afd. *Cryptopora* behorend, verschillen onderling door de stengelribben en de schedetanden.

Bij *Eq. ramosissimum* zijn de stengelribben gewelfd, bij *Eq. hiemale* vlak en bij *Eq. variegatum* uitgerand (fig. 2). Toch zouden wij aan dit kenmerk alleen niet te veel waarde willen hechten, daar we vooral bij *Eq. hiemale* soms aan dezelfde doorsnede de ribben vlak, iets gewelfd en iets uitgerand waarnamen.

De tanden der scheden zijn ook verschillend: Bij *Eq.*

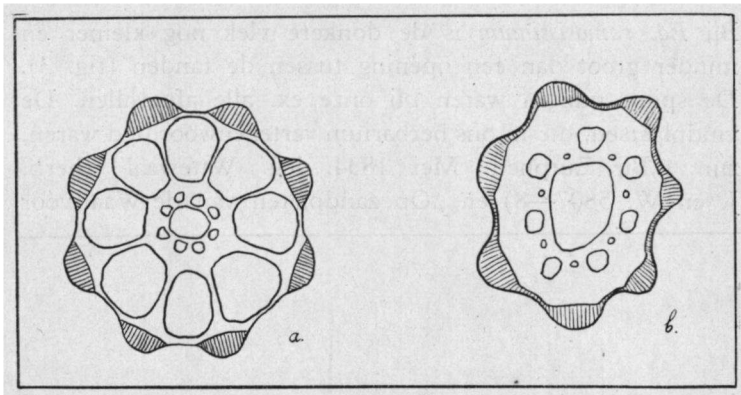

Fig. 1. Stengeldoorsnede: a. *E. palustre*. b. *E. ramosissimum*.

variegatum loopt een bruinzwarte band over de gehele schede, maar, hoewel het donkere gedeelte zich bij elke tand naar boven voortzet, zijn de spitse punten licht. Bij *Eq. hiemale* is geen band, en treft men bij elke tand een donkere vlek aan, die zich in de spitse punt voortzet.

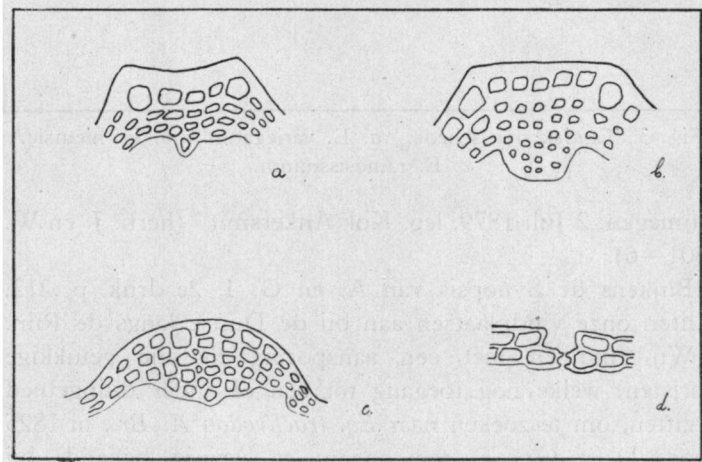

Fig. 2. Dwarsdoorsnede van een stengelrib.
a. *E. variegatum*. b. *E. hiemale*. c. *E. ramosissimum*.
d. huidmondje van *E. ramosissimum*.

Bij *Eq. ramosissimum* is de donkere vlek nog kleiner en minder groot dan een opening tussen de tanden (fig. 3). De spitse punten waren bij onze ex. alle afgefallen. De vindplaatsen, die in ons herbarium vertegenwoordigd waren, zijn: „Bij Zutphen, Mei 1834, leg. Wttewaal” (herb. J. en W. 5807—8) en „Op zandplaten van de Waal vóór

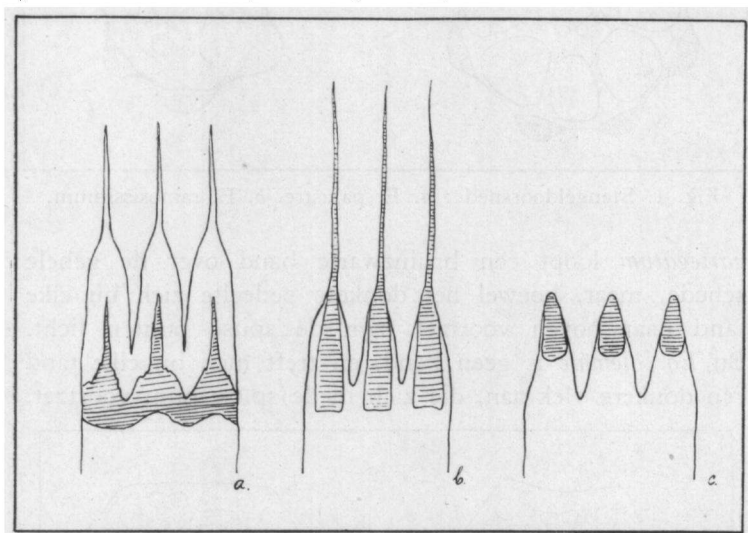

Fig. 3. Tandem der schede. *a.* *E. variegatum*. *b.* *E. hiemale*.
c. *E. ramosissimum*.

Nijmegen, 2 Juli 1879, leg. Kok Ankersmit” (herb. J. en W. 5801—6).

Blijkens de Synopsis van A. en G. I, 2e druk, p. 212, sluiten onze vindplaatsen aan bij de Duitse langs de Rijn.

Wij eindigen met een aansporing tot die gelukkige floristen, welke nog toegang tot een of ander duingebied bezitten, om te zoeken naar *Eq. trachyodon* A. Br., in 1825 door Dumortier, ten onzent te weinig bekend, bij Beverwijk gevonden (Zie Oudemans, Flora van Nederland, 1874, III, p. 593).